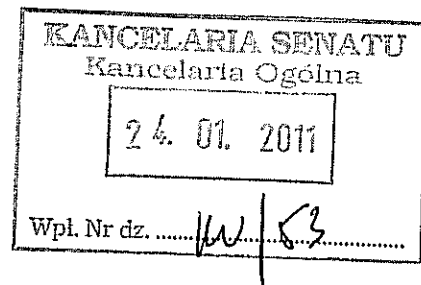

INSTYTUT KOŚCIUSZKI

Komisja Ustawodawcza Senatu

Szanowni Państwo,

w nawiązaniu do prośby skierowanej do mnie przez Pana Mecenasa Jana Stefanowicza, przesyłam "Stanowisko i uwagi do projektu Ustawy o zrzeczeniach".

Z poważaniem,

Prezes Zarządu

INSTYTUTU KOŚCIUSZKI
INSTYTUTU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Izabela Albrycht

Stanowisko i uwagi do projektu Ustawy o zrzeszeniach

Druk Senacki Nr 1028

Opinia przygotowana przez Izabelę Albrycht, Prezesa Instytutu Kościuszki

Instytut Kościuszki jest organizacją pozarządową typu think tank, działającą jako stowarzyszenie rejestrowe. Zakres działalności statutowej Instytutu dotyczy przede wszystkim analizy, ewaluacji i kreowania polityk publicznych, a także działań edukacyjnych. Polityki publiczne są podstawowym wymiarem funkcjonowania państwa, a możliwość ich monitorowania, analizy i udziału w ich tworzeniu przez organizacje pozarządowe jest podstawą dialogu społecznego. Jakość i pluralizm dialogu społecznego jest z kolei miarą demokracji i stopnia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Organizacja aktywna w ramach polityk publicznych, zwłaszcza taka, która podejmuje monitoring działalności władzy i polityków, by spełniać swoje zadanie rzetelnie i niezależnie, zapewnione powinna mieć przez Państwo warunki funkcjonowania nie tylko pozbawione administracyjnych barier, ale także barier praktycznych takich jak np. transparentność zasad nawiązywania współpracy z instytucjami publicznymi, równy dostęp do konsultacji społecznych oraz przejrzystość procesów dysponowania środkami publicznymi przez administrację państwową w ramach procedur przyznawania grantów, czy zlecania ekspertyz i analiz. Tylko taka sytuacja pozwoli na partycypację w debacie publicznej różnorodnych organizacji pozarządowych co zapewni pełne spektrum poglądów, a tym samym udział w niej reprezentatywnej części społeczeństwa obywatelskiego. Doprowadzi to do wypełnienia treścią obywatelską koncepcję państwa. Przedmiotowy projekt Ustawy o zrzeszeniach niewątpliwie zmierza w kierunku zniesienia barier administracyjnych istotnych z punktu widzenia organizacji takiej jak Instytut i w naszej ocenie przyczynić się może do budowy aktywnego społeczeństwa obywatelskiego i zwiększenia pluralizmu debaty publicznej.

W ocenie Instytutu Kościuszki taka jednolita regulacja dla realizacji konstytucyjnego prawa do zrzeszania się jest niezbędna. Przedstawiony projekt w większości spełnia oczekiwania, jakie w praktyce zaobserwowaliśmy, np. poprzez zaproponowanie możliwości tworzenia porozumień przez taką organizację jak nasza z innymi zrzeszeniami czy stowarzyszeniami. Ponadto przewidziano możliwość podziału, przekształcenia oraz fuzji co zapewnia elastyczność projektowanych regulacji oraz zwiększa ich atrakcyjności dla adresatów. Zaproponowano także adekwatne do formy organizacyjnej obciążenia administracyjne, w tym sposób rejestracji (Krajowy Rejestr Sądowy dla stowarzyszeń i stowarzyszeń zwykłych, lub proponowana Ewidencja Zrzeszeń Nierejestrowych i Porozumień Partnerskich dla zrzeszeń nierejestrowych i porozumień partnerskich) oraz ułatwienia w zasadach prowadzenia rachunkowości (wprowadzone alternatywne mniej wymagające standardy prowadzenia rachunkowości i sprawozdawczości) co może w znacznym stopniu uprościć podejmowanie działalności w sektorze pozarządowym. Jest to ważne szczególnie w kontekście małych

organizacji, a także tych które nie korzystają ze środków publicznych w istotnym wymiarze np. w postaci 1 %.

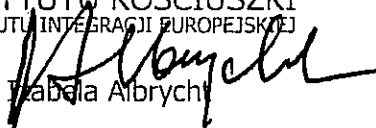
Ważne jest także, że projekt zawiera propozycję fakultatywnych regulacji do zastosowania przez organizacje, w sytuacji gdy nie chcą one same wszystkiego regulować w statucie lub umowie, a przyjmą rozwiązania ustawowe. Ponadto w projektowanej ustawie zdefiniowano elementy konieczne, które zawierać powinien statut stowarzyszenia oraz uregulowano problematykę władz i organów stowarzyszenia. Powinno to odchudzić akty własne i pozwolić uniknąć szeregu błędów wynikających z prób samodzielnych regulacji, jest to także szczególnie istotne z uwagi na ciągle istniejące ograniczenia w dostępie do usług prawniczych w Polsce.

Istotne podkreślenia jest także ograniczenie uprawnień nadzorczych – w przedmiotowym projekcie organy nadzoru zostały ograniczone wyłącznie do prokuratora.

Warto jednak zastanowić się czy proponowane progi są nie za niskie p. 50.000 złotych środków publicznych dla obowiązku sporządzenia planu finansowego (art. 10), a także 1.500 złotych dla wykazu wyposażenia gdy nie prowadzi się ksiąg rachunkowych (art. 11).

Ponadto mogą budzić wątpliwości odesłania do K.s.h. przy procedurach przekształceń, łączenia się i podziału zrzeszeń. Trzeba by rozważyć czy ta procedura jest konieczna przy niewielkich majątkach jednostek (np. bez ogłoszeń i biegłych), a tam gdzie powinna być stosowana, czy nie określić jej w ustawie w całości.

Niewątpliwą wartością przedmiotowego projektu Ustawy jest także próba dostosowania polskiego prawa do standardów właściwych dla Unii Europejskiej. Jest to istotne zwłaszcza w sytuacji, gdy rozwój sektora pozarządowego jest w stosunku do większości pozostałych krajów członkowskich znacznie opóźniony. Jak wskazują badania rozwój polskich organizacji pozarządowych zatrzymał się na poziomie jego stanu z 2002-2003 r. Aktualnie badania wykazują starzenie się organizacji pozarządowych i pogłębienie dysproporcji w działalności czy dostępie do finansowania, co w krótkim czasie doprowadzi do dalszego pogorszenia się statystyk i kondycji trzeciego sektora. Rozwiązania zaproponowane w opiniowanym projekcie Ustawy mogą przyczynić się do odwrócenia tej tendencji.

Prezes Zarządu
INSTYTUTU KOŚCIUSZKI
INSTYTUTU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

Izabela Albrycht